

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2TdoV/1/2019
Identifikačné číslo spisu:	9517100011
Dátum vydania rozhodnutia:	01.03.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:9517100011.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Petra Hatalu, JUDr. Juraja Klimenta, JUDr. Aleny Šiškovej a JUDr. Pavla Farkaša v trestnej veci obvineného Mgr. W. Š. pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí s verejným vyhlásením rozsudku konanom 1. marca 2021 v Bratislave dovolanie obvineného Mgr. W. Š. podané prostredníctvom obhajcu JUDr. Marcela Jurka proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. septembra 2018, sp. zn. 2 To 7/2017 a postupom podľa § 382a Trestného poriadku takto

rozhodol:

Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku bol rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. septembra 2018, sp. zn. 2 To 7/2017 a v konaní, ktoré mu predchádzalo,

porušený zákon

v ustanoveniach § 2 ods. 1 Trestného poriadku, § 199 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku

v neprospech obvineného Mgr. W. Š..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku sa rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. septembra 2018, sp. zn. 2 To 7/2017 zrušuje v celom rozsahu.

Zrušuje sa aj rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 13. júna 2017, sp. zn. PK-1T/2/2017.

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo ich zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku sa prikazuje Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd v Pezinku (ďalej aj „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 13. júna 2017, sp. zn. PK-1T/2/2017 uznal obvineného Mgr. W. Š. za vinného z prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

v presne nezistenom čase koncom augusta 2015 ako príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „príslušník ZVJS“), služobne zaradený na výkon služby ako referent v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Košice - Šaca (ďalej len „ÚVTOS Košice - Šaca“), preniesol do priestorov ÚVTOS Košice - Šaca nepovolený predmet, a to MP3 prehrávač zn. Thomson spolu s príslušenstvom, ktorý následne odovzdal odsúdenému W. Š. za sľúbenú sumu v presne nezistenej výške od 50,- do 150,- Eur, počas prehliadky dňa 14. septembra 2015 bol MP3 prehrávač u odsúdeného W. Š. nájdený, čím svojim konaním porušil povinnosti príslušníka ZVJS podľa § 6 ods. 1 Zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov.

Súd prvého stupňa za to obvinenému uložil podľa § 326 ods. 1, § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky, ktorého výkon podmiennečne odložil na skúšobnú dobu 3 (tri) roky [§ 49 ods. 1 písm. a), § 50 ods. 1 Trestného zákona] a podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona trest zákazu činnosti vykonávať službu v ozbrojených zboroch na dobu 7 (sedem) rokov.

Proti rozsudku podali obvinený a prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) odvolania. Na podklade odvolania obvineného Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) rozsudkom z 11. septembra 2018, sp. zn. 2 To 7/2017 podľa § 321 ods. 1 písm. b) 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a sám rozhodol tak, že obvineného uznal za vinného z prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na upravenom skutkovom základe, že

v presne nezistenom čase koncom augusta 2015 ako príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len príslušník „ZVJS“), služobne zaradený na výkon služby ako referent v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Košice - Šaca (ďalej len „ÚVTOS Košice - Šaca“), preniesol do priestorov ÚVTOS Košice - Šaca nepovolený predmet, a to MP3 prehrávač zn. Thomson spolu s príslušenstvom, ktorý odovzdal odsúdenému W. Š. za sumu v presne nezistenej výške, pričom počas prehliadky u odsúdeného W. Š. 14. septembra 2015 bol tento MP3 prehrávač nájdený, čím svojim konaním porušil povinnosti príslušníka ZVJS podľa § 6 ods. 1 zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov.

Odvolací súd za to obvinenému uložil podľa § 326 ods. 1, § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky, ktorého výkon podmiennečne odložil na skúšobnú dobu 3 (tri) roky [§ 49 ods. 1 písm. a), § 50 ods. 1 Trestného zákona] a podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona trest zákazu činnosti vykonávať službu v ozbrojených zboroch na dobu 7 (sedem) rokov.

Súčasne odvolací súd podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie prokurátora zamietol.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal obvinený, prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Marcela Jurka, dovolanie, ktoré oprel o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c), g), i) Trestného poriadku, teda s odôvodnením, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Obvinený v dovolaní namietol vydanie uznesenia o začatí trestného stíhania 4 mesiace pred spáchaním

skutku. Začatie trestného stíhania za skutok, ktorý nastane až v budúcnosti, je neprípustné. V zmysle ustanovenia § 199 ods. 3 Trestného poriadku musí uznesenie o začatí trestného stíhania obsahovať opis skutku s uvedením miesta, času, resp. iných okolností, za akých k nemu došlo, t. j. skutku, ktorý už nastal. Bez začatia trestného stíhania pre konkrétny skutok nie je možné vykonávať úkony trestného konania, ani trestne stíhať konkrétnu osobu. Takéto úkony sú s ohľadom na R 15/1991 nepoužiteľné. Zároveň skutky z uznesenia o začatí trestného stíhania a z uznesenia o vznesení obvinenia sú odlišné. Nebola zachovaná totožnosť skutku, pričom všeobecne opísaný skutok z uznesenia o začatí trestného stíhania sa vzťahuje na obdobie od roku 2009 do 7. mája 2015. Obvinený bol odsúdený za skutok, ktorý mal spáchať koncom augusta 2015. Z uvedeného vyplýva, že trestné stíhanie sa viedlo bez začatia trestného stíhania napriek tomu, že po podaní trestného oznámenia ods. W. Š. (17. septembra 2015) vyšetrovateľ mohol postupovať podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku. Obvinený túto skutočnosť namietal, avšak súd prvého stupňa sa s ňou nijako nevyrovnal.

Vo vzťahu k použitiu agenta a monitorovaniu rozhovoru obvinený uviedol, že monitorovaný rozhovor sa uskutočnil 14. októbra 2015. Skutok sa pritom mal stať na konci augusta 2015. Agent W. Š. preto pri rozhovore nemohol navádzať na spáchanie trestného činu, ale na odpovede, ktoré orgány činné v trestnom konaní očakávali. Keď ich od obvineného nedostal, kládol obvinenému sugestívne a kapciózne otázky. Obvinený odmietal všetky ponuky agenta. Monitorovaný rozhovor nepreukázal spáchanie trestného činu.

V ďalšej časti dovolania obvinený poukázal na agenta W. Š. ako na osobu kriminálne závadovú, ktorá mala nadštandardný vzťah so svedkyňou Mgr. E. M., ako aj skutočnosti týkajúce sa predmetného MP3 prehrávača. Podľa obvineného ho svedkovia Mgr. M., Mgr. W. K. a Mgr. L. E. neusvedčujú zo spáchania skutku, pričom poukázal na ich jednotlivé výpovede. Rovnako obžaloba nepreukázala, že sa skutok stal, keďže nie je zrejmé, či a ako bol MP3 prehrávač do ústavu prinesený. Dokazovanie je teda postavené iba na výpovedi svedka Š., u ktorého nebol vykonaný znalecký posudok k vierohodnosti jeho výpovede.

Súdy nižšieho stupňa taktiež neodôvodnili konštatovanie o vysokom stupni spoločenskej nebezpečnosti, ani prípadné aplikovanie zásady ultima ratio, resp. či sa obvinený nedopustil disciplinárneho previnenia na úseku väznenstva. V súvislosti s odôvodnením rozsudkov upriamil pozornosť dovolacieho súdu na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 265/05 a III. ÚS 44/2011.

Dovolaciemu súdu navrhol vysloviť porušenie zákona v neprospech obvineného, napadnuté rozhodnutia, ako aj konania, ktoré rozsudkom predchádzali, zrušiť a Špecializovanému trestnému súdu prikázať, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

Predseda senátu súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Trestného poriadku zaslal rovnopis dovolania na vyjadrenie prokurátorovi.

Prokurátorka sa vo vyjadrení nestotožnila s dôvodmi podaného dovolania. Rozsudky súdov nižšieho stupňa považovala za zákonné. Námitkami uvádzanými v dovolaní sa zaoberali súdy nižšieho stupňa a vyhodnotili ich ako nedôvodné.

Vyjadrenie prokurátorky bolo doručené obhajcovi a obvinenému, ktorí na podanie nereagovali.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom zvoleného obhajcu [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, § 373 ods. 1 Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku) a spĺňa obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku.

Dovolací súd po zistení, že nie sú dané žiadne zákonné dôvody pre odmietnutie dovolania obvineného,

preskúmal na neverejnom zasadnutí v súlade s § 382a Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým dovolateľ podal dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, so zameraním na dôvody dovolania, ktoré sú uvedené v dovolaní, pretože v súlade s § 385 ods. 1 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené a zistil, že dovolanie je dôvodné a napĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Najvyšší súd na úvod poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných vád. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia. Dovolací súd preto nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (bližšie viď R 120/2012).

Na úvod dovolací súd uvádza, že konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru, ako aj čl. 50 ods. 3 ústavy nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Z dikcie citovaného dovolacieho dôvodu je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Výnimočne môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení zásadným spôsobom.

Obvinený predovšetkým namietal vydanie uznesenia o vznesení obvinenia bez predchádzajúceho zákonného začatia trestného stíhania.

Podľa § 2 ods. 1 Trestného poriadku nikto nemôže byť stíhaný ako obvinený inak než zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje tento zákon.

Podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku ak nie je dôvod na postup podľa § 197 ods. 1 alebo 2, policajt začne trestné stíhanie bez meškania, najneskôr však do 30 dní od prijatia trestného oznámenia, ak ho treba doplniť. Trestné stíhanie sa začne vydaním uznesenia. Ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania, začne policajt trestné stíhanie vykonaním zaisťovacieho úkonu, neopakovateľného úkonu alebo neodkladného úkonu. Po ich vykonaní vyhotoví ihneď uznesenie o začatí trestného stíhania, v ktorom uvedie, ktorým z týchto úkonov už bolo začaté trestné stíhanie. O začatí trestného stíhania policajt upovedomí oznamovateľa a poškodeného. Policajt doručí také uznesenie prokurátorovi najneskôr do 48 hodín.

Podľa § 199 ods. 2 Trestného poriadku policajt postupuje primerane podľa odseku 1, ak sa o skutočnostiach odôvodňujúcich začatie trestného stíhania dozvie inak ako z trestného oznámenia.

Podľa § 199 ods. 3 Trestného poriadku uznesenie o začatí trestného stíhania musí obsahovať opis skutku s uvedením miesta, času, prípadne iných okolností, za akých k nemu došlo, o aký trestný čin v tomto skutku ide, a to jeho zákonným pomenovaním a uvedením príslušného ustanovenia Trestného zákona. Uznesenie neobsahuje odôvodnenie.

Podľa § 199 ods. 5 Trestného poriadku policajt je oprávnený po začatí trestného stíhania vykonávať všetky úkony podľa tohto zákona.

V zmysle ustanovenia § 206 ods. 1 Trestného poriadku ak je na podklade trestného oznámenia alebo zistených skutočností po začatí trestného stíhania dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, policajt bez meškania vydá uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré ihneď oznámi obvinenému a doručí najneskôr do 48 hodín prokurátorovi.

V zmysle ustanovenia § 206 ods. 2 Trestného poriadku o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia možno rozhodnúť jedným uznesením.

Základným zákonným predpokladom na vznesenie obvinenia je predchádzajúce začatie trestného stíhania, a to samotným vydaním uznesenia o začatí trestného stíhania tzv. vo veci, jeho spojením so vznesením obvinenia alebo vykonaním zaisťovacieho, neopakovateľného alebo neodkladného úkonu.

Uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru zo 7. mája 2015, ČVS: PPZ-344/NKA-PK-VY-2015 (č. l. 1) bolo podľa § 199 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie ad./1 pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, ad./2 pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona z dôvodu, že

ad./1 v presne nezistenom období, najmenej však od roku 2009 až doposiaľ nestotožnení príslušníci Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „príslušníci ZVJS“) služobne zaradení na výkon služby v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Košice - Šaca (ďalej len „ÚVTOS Košice - Šaca“) si žiadajú, prijímajú a nechávajú si sľúbiť úplatky v rôznej výške a forme od doposiaľ nestotožnených odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „TOS“) v ÚVTOS Košice - Šaca, ich rodinných príslušníkov a iných osôb mimo ústavu najmä za to, že odsúdeným vo výkone TOS v ÚVTOS Košice - Šaca zabezpečia nedovolené predmety, najmä alkohol, cigarety, finančnú hotovosť, proteíny a iné vyživovacie doplnky, doposiaľ nestotožnené predmety a tovar, ďalej za to, že odsúdeným umožňujú hrať hazardné hry, najmä tipovať športové zápasy, tiež za to, že odsúdeným umožňujú v rozpore so všeobecne záväznými predpismi porušovanie predpisov a režimu TOS, alebo za to, že im zabezpečia rôzne neoprávnené výhody, čím takto porušili podľa § 6 ods. 1 zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže,

ad./2 v presne nezistenom období, najmenej však od roku 2009 až doposiaľ nestotožnené osoby umiestnené vo výkone TOS v ÚVTOS Košice - Šaca ponúkajú, sľubujú a poskytujú úplatky v rôznej výške a forme doposiaľ nestotožneným príslušníkom ZVJS služobne zaradeným na výkon služby v ÚVTOS Košice - Šaca za to, aby prostredníctvom týchto príslušníkov ZVJS zabezpečili pre seba alebo svojich spoluodsúdených nedovolené predmety, najmä alkohol, cigarety, finančnú hotovosť, proteíny a iné vyživovacie doplnky, doposiaľ nestotožnené predmety a tovar, ďalej za to, aby prostredníctvom týchto príslušníkov ZVJS mohli hrať hazardné hry, najmä tipovať športové zápasy, tiež za to, aby im títo príslušníci ZVJS umožňovali v rozpore so všeobecne záväznými predpismi porušovať predpisy a režim výkonu TOS alebo za to, že im zabezpečia rôzne neoprávnené výhody.

Uznesením zo 7. marca 2016, ČVS: PPZ-344/NKA-PK-VY-2015 (č. l. 2 - 3 rub) vzniesol vyšetrovateľ Policajného zboru podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku obvinenie Mgr. W. Š. pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom zneužívania

právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona za to, že

ako príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „príslušník ZVJS“) služobne zaradený na výkon služby ako referent v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Košice - Šaca (ďalej len „ÚVTOS Košice - Šaca“) preniesol v presne nezistenom čase niekedy koncom augusta 2015 do ÚVTOS Košice - Šaca nepovolený predmet a to MP3 prehrávač zn. Thomson spolu s príslušenstvom, ktorý následne odovzdal odsúdenému W. Š. za sľúbený úplatok vo výške 100,- Eur, čím takýmto svojím konaním porušil povinnosti príslušníka ZVJS podľa § 6 ods. 1 a § 54 ods. 2 písm. e) zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov.

Z odôvodnenia uznesenia o vznesení obvinenia Mgr. W. Š. zo 7. marca 2016 vyplýva, že na predmetnú trestnú vec sa vzťahuje začatie trestného stíhania uznesením vyšetrovateľa zo 7. mája 2015, t. j. prvou vyššie uvádzanou zákonnou formou, a to napriek tomu, že obvinený sa mal skutku dopustiť v presne nezistenom čase niekedy koncom augusta 2015. Je zrejmé, že uznesenie o začatí trestného stíhania bolo vydané niekoľko mesiacov pred samotným spáchaním skutku.

Použiteľnosťou takéhoto uznesenia o začatí trestného stíhania na následne spáchané skutky sa zaoberalo trestnoprávne kolégium najvyššieho súdu 23. septembra 2019 pod Tpj 47/2019, pričom bolo prijaté nasledovné stanovisko S 33/2019 (pre aktuálne prejednávanú trestnú vec sú relevantné právne vety v bodoch I a IV):

I. Na rozdiel od postupov použitých vo fáze trestného konania „pred začatím trestného stíhania“, ktoré sa môžu týkať podozrenia zo spáchania skutku v minulosti alebo (aj) takého predpokladu do budúcnosti, uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 a 3 Trestného poriadku môže vyvolať účinky podľa odseku 5 naposledy označeného ustanovenia, len ak sa vzťahuje na skutok (vrátane čiastkového útoku doposiaľ páchaného pokračovacieho trestného činu v zmysle § 10 ods. 16 Trestného poriadku), ktorý sa už stal (bol dokonaný nastaním následku); to platí aj ak po dokonaní naďalej pretrváva páchanie trvaceho trestného činu udržiavaním protiprávneho stavu (s limitom prerušenia jednoty hmotnoprávneho, resp. kvalifikačného skutku podľa § 122 ods. 13 Trestného zákona). Ak trestný čin nebol alebo doposiaľ nie je dokonaný, môže byť trestné stíhanie začaté aj pre prípravu zločinu alebo pokus úmyselného trestného činu (§ 13, § 14 Trestného zákona), keďže tieto vývojové štádiá sú (už) kvalifikovateľné ako trestný čin.

Pri vznesení obvinenia (§ 206 ods. 1 až 3 Trestného poriadku) rovnako musí byť daný retrospektívny pohľad na spáchaný skutok, okrem toho sa navyše vyžaduje opis skutku už na úrovni jeho vecnej a časopriestorovej nezameniteľnosti s iným skutkom a (v rovine dôvodného podozrenia) aj identifikácia osoby páchatel'a (oproti voľnejšiemu opisu skutku pri začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 3 Trestného poriadku a len rámcovému zameraniu podozrenia pri použití dôkazných postupov pred začatím trestného stíhania).

Vyššie uvedeným záverom konvenujú aj účinky podľa § 206 ods. 5 Trestného poriadku, ktoré znamenajú nepotrebnosť formálneho začatia trestného stíhania, ale až pri rozširovaní obvinenia (už obvinenej osoby) pre ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu; také rozšírenie v sebe integruje aj začatie trestného stíhania pre dotknutý skutok, pokiaľ už vo vzťahu k nemu nebolo trestné stíhanie začaté skorším uznesením.

IV. Pri posudzovaní zákonnosti a procesných účinkov rozhodnutia, návrhu na rozhodnutie alebo postupu v konaní (orgánom s pôsobnosťou na taký prieskum podľa Trestného poriadku) je relevantný vecný obsah predmetu dotknutého prieskumu, nie formálne označenie jeho názvu a právneho podkladu.

Vzhľadom na to, že v prejednávanej trestnej veci sa mal obvinený Mgr. W. Š. dopustiť iba jedného skutku, tretí odsek právnej vety I nebol aplikovateľný, t. j. vyžadovalo sa formálne začatie trestného stíhania. Za zákonný spôsob však nemožno považovať uznesenie, ktoré síce pokrýva obdobnú trestnú činnosť, ale za obdobie predchádzajúce spáchaniu skutku, keďže ustanovenie § 199 ods. 3 Trestného

poriadku výslovne vyžaduje opis okolností (aspoň vo všeobecnej rovine), za ktorých ku skutku došlo. Trestný poriadok na začatie trestného stíhania teda predpokladá skoršie konanie v rozpore so zákonom.

Z tohto dôvodu v trestnej veci obvineného Mgr. W. Š. nemožno vychádzať z uznesenia o začatí trestného stíhania zo 7. mája 2015. Vo veci bolo preto potrebné vydať nové uznesenie vzťahujúce sa na predmetnú trestnú činnosť, za ktorú bol obvinený v konečnom dôsledku odsúdený, prípadne začať trestné stíhanie iným spôsobom upraveným v ustanovení § 199 ods. 1 Trestného poriadku alebo § 206 ods. 2 Trestného poriadku.

V dôsledku nesprávneho postupu orgánov činných v trestnom konaní došlo k porušeniu ustanovení § 199 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku, ktoré následne mohli ovplyvniť účinnosť ďalších vo veci vykonaných úkonov, a to najmä uznesenia o vznesení obvinenia, ktorému v zmysle ustanovenia § 206 ods. 1 Trestného poriadku musí predchádzať začatie trestného stíhania, resp. k obom úkonom musí dôjsť najneskôr v rovnaký deň.

Nevydanie uznesenia o začatí trestného stíhania podľa § 199 Trestného poriadku však nemusí bezvýhradne znamenať, že trestné stíhanie nezačalo. Ako vyplýva z bodu IV. citovaného stanoviska, jednotlivé úkony, postupy a rozhodnutia sa posudzujú podľa svojho obsahu. To znamená, že ak by uznesenie o vznesení obvinenia spĺňalo obsahové náležitosti podľa § 206 ods. 3 Trestného poriadku, vyvolalo by účinky začatia trestného stíhania v zmysle ustanovenia § 206 ods. 2 Trestného poriadku (spojenie vznesenia obvinenia a začatia trestného stíhania v jednom rozhodnutí) napriek tomu, že uzneseniu o vznesení obvinenia nepredchádzalo začatie trestného stíhania podľa § 199 Trestného poriadku (bližšie pozri bod IV. citovaného stanoviska a odôvodnenie k nemu). Od tohto okamihu by sa potom posudzovala použiteľnosť dôkazov.

Ustálenie účinnosti začatia trestného stíhania (za súčasného posúdenia splnenia obsahových náležitostí uznesenia o vznesení obvinenia), s na to nadväzujúcou použiteľnosťou dôkazov, bolo v predmetnom konaní prioritné, nakoľko opomenutím riadneho začatia trestného stíhania dochádza k porušeniu práv obvineného, ktoré svojou intenzitou možno považovať za zásadné. Zároveň sa tým zasahuje do práv obvineného i z dôvodu popretia základnej zásady stíhania len zo zákonných dôvodov upravenej v ustanovení § 2 ods. 1 Trestného poriadku.

Obvinený opakovane, v podnete na odmietnutie obžaloby (č. l. 226), na hlavnom pojednávaní po prednese obžaloby a v záverečnej reči (č. l. 234, 266), ako aj v odvolaní, poukazoval na začatie trestného stíhania pred spáchaním skutku. Súdny nižšieho stupňa však na jeho námietky vôbec nereflektovali a žiadnym spôsobom sa nevyrovnali s ne/správnosťou začatia trestného stíhania napriek tomu, že vyriešenie tejto otázky bolo pre konanie a rozhodnutie zásadné. Postupom súdov nižšieho stupňa preto došlo k porušeniu práva na obhajobu zásadným spôsobom.

V nadväznosti na uvedené je potrebné ďalej zdôrazniť, že od podania trestného oznámenia, v ktorom oznamovateľ W. Š. označuje ako páchatel'a obvineného Mgr. W. Š., resp. od uskutočnenia monitorovaného stretnutia agenta W. Š. s obvineným 14. októbra 2015, do vznesenia obvinenia uplynulo viac ako 5 mesiacov. Orgánom činným v trestnom konaní bol teda páchatel' známy. Neskorým vznesením obvinenia sa pritom obvinenému taktiež upierajú jeho práva, keďže dovtedy sa nemôže účinne brániť. Ani s touto opakovane prednášanou námietkou sa súdy nevyrovnali.

Postupom súdov nižšieho stupňa bol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Nakoľko v konaní je najprv potrebné vyriešiť otázku začatia trestného stíhania, dovolací súd zrušil obe rozhodnutia súdov nižšieho stupňa a vec vrátil na konanie Špecializovanému trestnému súdu. Úlohou súdu prvého stupňa bude dôsledné vyrovnanie sa s okolnosťou, či došlo k účinnému začatiu trestného stíhania, od akého okamihu, ako aj s na to nadväzujúcim posúdením použiteľnosti dôkazov vykonaných v prípravnom konaní (pred/po začatí trestného stíhania).

Pokiaľ ide o ďalšie obvineným uplatnené námietky, tieto sú s ohľadom na zrušenie rozhodnutí súdov nižšieho stupňa bezpredmetné.

Nad rámec dovolací súd k namietanému nepreukázaniu spáchania skutku svedeckými výpoveďami svedkov pripomína, že na podklade dovolania podaného obvineným nie je oprávnený hodnotiť skutkové okolnosti, meniť ich, ani dopĺňať (to neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku). To znamená, že dovolací súd by ich ani nemohol skúmať, keďže je viazaný skutkovými zisteniami, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa.

Vzhľadom na to, že pochybenia z prípravného konania sa preniesli aj do súdneho konania, pričom sudy nižšieho stupňa sa s nimi žiadnym spôsobom nevyrovnali, dovolací súd zrušil rozhodnutia oboch súdov a vec vrátil Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku na nové prerokovanie a rozhodnutie.

Rozsudok prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 5:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný